

socialmedicinsk tidskrift

Fyrtiofemte årgången dec. 1968 häfte 10

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Axel Gisslén, biträdande redaktör
Brita Bahrton, redaktionssekreterare

Vetenskaplig redaktion:

Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin, Uppsala
Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Umeå
Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg
Gunnar Inghe, professor i socialmedicin, Stockholm
Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg
Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83
Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60
Postgiro 11 79

Familjediagnostik och familjeterapi

"Familjen som patient", titeln på Gustav Jonssons artikel, betecknar också temat för hela detta nummer. Det är ett tema som utvecklas från två delvis olika aspekter. En utgångspunkt är en traditionell familjerådgivning, som upplevt det nödvändiga i att inrikta sig på samspelet mellan t.ex. två makar och icke inskränka sig till att behandla individerna var för sig. En utveckling som i det följande (utom av Gustav Jonsson) fr.a. presenteras av Stella Gruvstad och Birgitta Linnér.

Samma problematik återkommer emellertid också från en annan utgångspunkt: de särskilda krav på diagnostik och behandling, som aktualiserats vid försök att ta itu med s.k. multiproblem-familjers svårigheter. Detta behandlas av Gustav Jonsson samt av Helge Kjems och Sven Larsson. Även Kurt Sjöströms arbete om Fattiga barnfamiljer i Malmö anknyter till samma frågor.

I synnerhet med multiproblemfamiljerna som utgångspunkt måste man ta hänsyn till ett komplicerat samspel mellan en rad sociala, psykologiska och medicinska faktorer. Om det är en gruppfamilj, som skall behandlas, måste det i regel också vara en grupp som behandlar – sammansatt av olika experter allt efter de aktuella problemen karaktär.

Den skildring Kjems i detta fall ger av den behandlingstaktik, som utvecklats i Århus, bör vara direkt matnyttig även för dem som arbetar på andra delar av det sociala eller psykiatriska området. Genom att ställa hushålls- utbildade hemkonsulenter till förfogande försöker man vinna en form av kontaktyta mellan samhället och primärt närmast antisociala familjer. I tekniken ingår också något som liknar Skås hemma-hos-behandling — där åter hemkonsulenterna figurerar, nu bl.a. med uppgift att vara en slags jonbytare, som förmedlar samhällets värderingar till problemfamiljen men också familjens till samhällsinstitutionerna.

Det finns möjligen risk att formuleringen "familjen som patient" på sina håll kan väcka semantiska allergier. Jag tänker då mindre på att ordet familj kan uppfattas alltför snävt och värdeladdat. Det är fr.a. begreppet patient som, tillämpat på en social situation, kan associera till vad som angripits som en "diagnostisk kultur". Det finns nu i sistnämnda term ett litet farligt inslag av s.k. övertalande definition. I själva verket bör begreppet "diagnos" knappast inskränkas till ett rent medicinskt beskrivningssystem. Genom ett multidimensionellt betraktelsesätt arbetar t.ex. ofta psykiatrisk diagnostik med ett komplicerat system av bakgrunds- och prognosfaktorer, som är helt analoga till det sociologiska diagnosystem beträffande multiproblemfamiljer, som bl.a. Kjems redogör för — och som bör motsvara vad Gustav Jonsson just kallar "familjediagnostik".

I beskrivningen likaväl som i behandlingen synes i detta sammanhang både ett "rent socialt" och ett "rent medicinskt" system vara inadekvata. Från sådana utgångspunkter torde man endast nå den begränsade effekt som ligger i vad Bengt Lindegård i föregående nummer av SMT betecknat som en "additiv" social och medicinsk samverkan. Skildringen av gruppkonsultationerna vid socialläkarinstitutionen i Århus tycks mig ett gott exempel på vad som här står att vinna på en genomförd "integrerad" samverkan.

C. G. W.

Nästa nummer av Socialmedicinsk tidskrift

behandlar bl.a. temat **Sjukvårdens målsättning, resursbehov och resurstilldelning: politikerns, administratörens och vårdgivarens uppgifter och ansvar** med bidrag av bl.a. socialdirektör **Arne Magnusson**, sekreteraren i Göteborgs sjukvårdsförvaltning **Olof Holmstrand**, ledamoten av Göteborgs sjukvårdsstyrelse dr **Svante Holmdahl** samt dr **Lars Öberg**.